

חלום יעקב (בראשית כ"ח)
The Ladder Dream (Genesis 28)

פסיקתא דרב כהנא (מהד' מנדלבוים), פסקא כג, ב

ר' נחמן פתח 'ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת וגי' (ירמיה ל', ט) מדבר ביעקב, דכתי' ביה 'ויחלום והנה סולם וגי'. יב)... ר' ברכיה ר' חלבו ר' שמעי' בר' יוסי בשם ר' מאיר: מלמד שהראה הקדוש ברוך הוא לאבינו יעקב שרה של בבל עולה ויורד, ושל מדי עולה ויורד, ושל יון עולה ויורד, ושל אדום עולה ויורד. אמר לו הק': יעקב אף אתה עלה, באותה שעה נתיירא אבינו יעקב וא' תאמר שכשם שיש לאילו ירידה אף אני יש לי ירידה, א' לו הקדוש ברוך הוא יאל תחת ישראל', אתה אם אתה עולה אין לך ירידה לעולם, ולא האמין ולא עלה. ר' ברכיה ר' חלבו בשם ר' שמעון בר' יוסינה, ר' מאיר היה דורש: 'בְּכָל זֶאת חָטְאוּ עוֹד וְלֹא הֶאֱמִינוּ בְּנִפְלְאוֹתָיו (תהלים ע"ח, לב), זה יעקב אבינו שלא האמין ולא עלה. א' לו הקדוש ברוך הוא אילו האמנתה ועליתה עוד לא הייתה יורד לעולם, עכשיו שלא האמנתה ולא עלית הרי בניך משתעבדים בארבע מלכיות".

<p>(טז) ויִיקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֹן יֵשׁ ה' בְּמִקְוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי. (יז) וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נִּזְרָא הַמִּקְוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם. (יח) וַיִּשְׁכַּם יַעֲקֹב בִּבְקָר וַיִּקַּח אֶת הָאֲבֹן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאֲשֵׁיתוֹ וַיִּשָּׂם אֹתָהּ מַצְבֵּה וַיִּצַק שָׁמֶן עַל רֹאשָׁהּ. (יט) וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמִּקְוֹם הַהוּא בֵּית אֵל וְאוֹלָם לְיוֹז שֵׁם הָעִיר לְרֹאשְׁנָהּ.</p>	<p>(י) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. (יא) וַיִּפְגַע בְּמִקְוֹם וַיְלֹךְ שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבֵני הַמִּקְוֹם וַיִּשָּׂם מִרְאֲשֵׁיתוֹ וַיִּשְׁכַּב בְּמִקְוֹם הַהוּא. (יב) וַיִּחְלֵם וְהִנֵּה סֹלֶם מַצְבֵּב אֶרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה וְהִנֵּה מַלְאָכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ.</p>
<p>(כ) וַיִּזְרַע יַעֲקֹב גֶּדֶר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וַיִּשְׁמְרֵנִי בַדְרֹךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי הוֹלֵךְ וְנִתַּן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וְכֶגֶד לְלַבֵּשׁ. (כא) וַשְׁבֹּתִי בְשָׁלוֹם אֵל בֵּית אָבִי וְהָיָה ה' לִי לֵאלֹהִים. (כב) וְהֶאֱבֹן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מַצְבֵּה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשׂוֹר אֲעֲשׂוּבֹנוּ לָךְ.</p>	<p>(יג) וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לָךְ אֲתַנְּנָה וְלְזַרְעֲךָ. (יד) וְהָיָה זֶרְעֲךָ כַּעֲפֹר הָאֶרֶץ וּפְרֻצֹתָ יָמָה וְקִדְמָה וְצַפְנָה וְנִגְבָּה וְנִבְרָכוּ בְךָ כָּל מְשֻׁפָּחַת הָאֲדָמָה וּבְזַרְעֲךָ.</p>
<p>(טו) וְהִנֵּה אֲנֹכִי עֹמֵד וַיִּשְׁמְרֵתִיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וְהִשְׁבֹּתִיךָ אֵל הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֲעִזְבֶּךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ.</p>	<p>(כ) וַיִּזְרַע יַעֲקֹב גֶּדֶר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וַיִּשְׁמְרֵנִי בַדְרֹךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי הוֹלֵךְ וְנִתַּן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וְכֶגֶד לְלַבֵּשׁ. (כא) וַשְׁבֹּתִי בְשָׁלוֹם אֵל בֵּית אָבִי וְהָיָה ה' לִי לֵאלֹהִים. (כב) וְהֶאֱבֹן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מַצְבֵּה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשׂוֹר אֲעֲשׂוּבֹנוּ לָךְ.</p>

"וַיֹּאמְרוּ הִבֵּה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם פֶּן נִפּוּץ עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ" (בראשית י"א, ד)

"They raised the peak (*ullû rēšīšu*) of *Esagil*, a replica of the *Apsû*" (*Enūma Eliš*, VI: 62).